УДК 342.95

О. Ю. САЛМАНОВА,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОРУШЕННЯ МІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ЕЛЕМЕНТИ СКЛАДУ

Визначено поняття та ознаки адміністративного порушення міграційного законодавства, структурні елементи складів міграційних адміністративних правопорушень, особливості адміністративної відповідальності деяких суб'єктів у сфері врегулювання міграційних процесів в Україні.

Ключові слова: *міграційне адміністративне правопорушення, склад, суб'єкт.*

Відповідно до ст. 92 Конституції України «виключно законами України визначаються … діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них» [1].

Адміністративно-деліктні питання у сфері міграції мають високу соціальну значущість для життєдіяльності суспільства, що і зумовлює необхідність проведення досліджень щодо визначення ознак складів міграційних правопорушень та подальшого вдосконалення механізму притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення міграційного законодавства.

У наукових розробках О. О. Бандурки, І. К. Василенка, Л. М. Галенської, І. О. Гарної, Ю. Ф. Гаврушко, В. Ф. Губіна, О. Ф. Динька, В. О. Жука, О. В. Кузьменко, Т. П. Мінки, Г. Г. Москаля, С. О. Мосьондза, В. І. Олефіра, Б. В. Прощаєва, А. А. Рубанова, Ю. М. Тодики, Н. П. Тиндик досліджувались питання застосування заходів адміністративного примусу до порушників законодавства у сфері міграції, вдосконалення правового статусу іноземних громадян і осіб без громадянства, механізму протидії нелегальній міграції. Однак проблемні питання визначення структурних елементів складів адміністративних правопорушень у сфері врегулювання міграційних процесів в Україні у цих працях висвітлювалися фрагментарно.

© Салманова О. Ю., 2014

Метою цієї статті є з'ясування сутності складу адміністративного правопорушення у сфері міграції як підстави адміністративної відповідальності. Тому необхідно: проаналізувати поняття та ознаки адміністративного правопорушення міграційного законодавства, визначити основні структурні елементи складу адміністративного міграційного проступку та особливості адміністративної відповідальності деяких суб'єктів адміністративних деліктів у сфері врегулювання міграційних процесів в Україні.

Фактичну підставу адміністративної відповідальності у кожному конкретному випадку становить адміністративне правопорушення в сфері регулювання міграційних процесів в Україні. Відповідно до ч. 1 ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення «адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність» [2].

Адміністративне правопорушення в міграційному праві – це перш за все діяння, поведінка, вчинок людини, дія чи бездіяльність, це акт зовнішнього виявлення ставлення особи до реальної дійсності, інших людей, держави, суспільства. Таке діяння має визнаватися адміністративним проступком за наявності певних ознак, до яких традиційно відносять суспільну шкідливість, протиправність, винність та адміністративну караність.

Суспільна шкідливість діяння у сфері регулювання міграційних процесів в Україні означає, що дія чи бездіяльність заподіює або створює загрозу заподіяння певної шкоди (матеріального, морального, організаційного чи іншого характеру) міграційним суспільним відносинам.

Протиправність діяння означає, що дію чи бездіяльність у законі прямо названо правопорушенням. Діяння, які визнаються адміністративними правопорушеннями у сфері регулювання міграційних процесів, перераховано в главі 14 особливої частини розділу ІІ КУпАП та в деяких інших нормативних актах. У разі встановлення адміністративної відповідальності за нові діяння або скасування відповідальності, яка існувала раніше, до КУпАП та інших законів України вносяться зміни та доповнення.

Адміністративним проступком може бути тільки винне діяння, тобто свідомий, вольовий акт протиправної поведінки. Вина полягає у психічному ставленні особи до діяння та його шкідливих наслідків і може бути умисною або необережною.

Адміністративна караність діяння передбачає, що адміністративним проступком визнається тільки таке протиправне винне діяння, за яке законодавством передбачено особливий вид державного примусу – адміністративну відповідальність.

Розглянуті вище ознаки характеризують адміністративне правопорушення як фактичну підставу адміністративної відповідальності. Матеріальне поняття правопорушення конкретизується в законодавстві про адміністративні правопорушення у формі конкретних складів проступку, в яких законом передбачено необхідні і специфічні ознаки того чи іншого конкретного діяння.

Відрізняються адміністративні проступки за специфічними ознаками, які характеризують їх об'єктивні і суб'єктивні сторони, тобто за складом.

До складу адміністративного проступку належать ознаки, які характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єктивну сторону і суб'єкт міграційного правопорушення.

Об'єкт правопорушення – це суспільні відносини, які охороняються міграційним законодавством.

Залежно від ступеня узагальнення, рівня абстрагування розрізняють загальний, родовий, видовий та безпосередній об'єкти проступків.

Загальним об'єктом адміністративних проступків є суспільні відносини, що мають дві ознаки: по-перше, вони регулюються різними галузями права; по-друге, охороняються адміністративними санкціями.

Суспільні відносини у сфері регулювання міграційних процесів є *видовим об'єктом* адміністративних правопорушень, які закріплено в главі 14 розділу ІІ КУпАП, родовим об'єктом яких є громадський порядок та громадська безпека.

Безпосереднім об'єктом адміністративного проступку є конкретні суспільні відносини у сфері регулювання міграційних процесів, що охороняються адміністративною санкцією.

Об'єктивну сторону адміністративних порушень у сфері регулювання міграційних процесів характеризують ознаки, які визначають акт зовнішньої поведінки правопорушника. До них належать діяння (дія чи бездіяльність),

його шкідливі наслідки, причинний зв'язок між діянням і наслідками, місце, час, обстановка, спосіб, знаряддя та засоби вчинення проступку.

Основною і обов'язковою ознакою об'єктивної сторони є *протиправне діяння*, відсутність її виключає склад будь-якого адміністративного правопорушення. Це може бути як дія (наприклад, умисне зіпсуття паспорта, перевезення водіями іноземців та осіб без громадянства на порушення встановлених правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні, перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України), так і бездіяльність, коли закон вимагає активних дій (невжиття громадянами, які запросили в Україну іноземців і осіб без громадянства у приватних справах і надали їм жилу площу, заходів до забезпечення у встановленому порядку їх своєчасної реєстрації; допущення громадянами проживання у займаних ними жилих приміщеннях осіб без паспортів, або без реєстрації місця проживання чи перебування тощо).

Всі інші ознаки мають факультативний характер, тобто вони обов'язкові лише в тих випадках, коли прямо передбачені законом. Так, *шкідливі наслідки* і *причинний зв'язок* обов'язкові тільки для матеріальних складів проступків, у результаті яких завжди заподіюється матеріальна шкода. Але більшість адміністративних порушень міграційного законодавства характеризується недодержанням різних загальнообов'язкових правил, коли діяння становить склад проступку незалежно від настання шкідливих наслідків матеріального характеру. Ці склади формальні. В деяких статтях міститься вказівка лише на шкідливі наслідки («зіпсуття», «втрата» тощо), діяння ж розуміється саме собою.

Місце, час, обстановка, спосіб, знаряддя та засоби вчинення проступку можуть бути обов'язковими ознаками, якщо їх включено до конкретного складу проступку (наприклад, ч. 3 ст. 206^1 КУпАП – перевезення іноземців та осіб без громадянства в обладнаних власниками транспортних засобів або водіями спеціальних схованках для перевезення людей – указує на певний спосіб учинення правопорушення або за допомогою певних засобів).

Стаття 204^1 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за незакінчені дії (спроба перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України), загальної ж норми про стадії адміністративного правопорушення немає, що цілком виправдано.

Суб'єктивну сторону адміністративного правопорушення становить пов'язана із його вчиненням психічна діяльність особи. До ознак, що характеризують суб'єктивну сторону, належать вина, мотив і мета вчинення правопорушення.

Вина – основна і обов'язкова ознака суб'єктивної сторони будь-якого адміністративного проступку. Це психічне ставлення особи до вчиненого нею суспільно шкідливого діяння і його наслідків, яке виявляється у формі умислу або необережності. Поняття цих форм вини розкривається у ст. 10 і 11 КУпАП. Адміністративне правопорушення визнається вчиненим умисно, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків (наприклад, умисне зіпсуття паспорта – ст. 198; допущення особами, відповідальними за додержання правил паспортної системи, проживання громадян без паспортів – ст. 199; порушення порядку надання іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів та сприяння в наданні інших послуг – ст. 206; обладнання власниками або водіями транспортних засобів спеціально прихованими або замаскованими місцями, які використовуються для перевезення нелегальних мігрантів, – ч. 2 ст. 206^1 КУпАП, тощо). Вчиненим із необережності правопорушення визнається тоді, коли особа передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоча повинна була і могла їх передбачити (втрата паспорта з необережності – ст. 198).

Мотив і *мета* вчинення адміністративного правопорушення – факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу проступку. Під мотивом розуміється усвідомлене особою внутрішнє спонукання, яким вона керувалася під час учинення проступку (корисливі, хуліганські тощо). Мета – це протиправний результат, наслідок, якого прагне досягти особа вчиненням адміністративного правопорушення. Мотив і мета частіш за все до складу проступку не входять, хоча в деяких випадках лише вчинення діяння з певним мотивом або метою становить склад адміністративного правопорушення.

Суб'єктом адміністративного правопорушення чинний КУпАП визнає фізичну осудну особу, яка досягла на момент учинення проступку віку, з якого настає адміністративна відповідальність. Ознаки, які характеризують суб'єкта проступку, поділяють на загальні і спеціальні. Перші властиві будь-якому суб'єктові. Суб'єктом проступку відповідно до КУпАП може бути, по-перше, лише фізична особа, людина (громадянин України, іноземець, особа без громадянства тощо). По-друге, суб'єктом адміністративного проступку може бути не будь-яка особа, а лише осудна. В законодавстві про адміністративні правопорушення не розкривається поняття осудності, воно випливає з визначення неосудності. Так, у ст. 20 КУпАП під неосудністю розуміється стан, в якому особа не могла усвідомлювати свої дії або керувати ними внаслідок хронічної душевної хвороби, тимчасового розладу душевної діяльності, слабоумства чи іншого хворобливого стану. Виходячи з цього, можна дійти висновку, що *осудність* – це здатність особи усвідомлювати свої дії та керувати ними. По-третє, суб'єктом проступку може бути особа, яка досягла на момент учинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку.

Крім цих загальних ознак у конкретних складах суб'єкт може характеризуватися ще й додатковими специфічними властивостями. Такі суб'єкти називаються спеціальними. До них можна віднести, наприклад, посадових осіб (ст. 204); осіб, відповідальних за додержання правил паспортної системи (ст. 199); власників або водіїв транспортних засобів (ст. 206^{1}); капітанів іноземних суден (ст. 207) тощо.

Усі ознаки складу адміністративного проступку взаємопов'язані і взаємозалежні, тобто їх сукупність являє собою цілісне системне утворення. Тому якщо в діянні немає хоча б однієї з ознак, що містяться у складі, то в ньому немає і цього складу, тобто воно не може бути кваліфікованим за конкретною статтею, на основі норми права, що закріплює цей склад. Це означає, що в діянні або є інший склад, або немає ніякого.

Склади адміністративних правопорушень у сфері регулювання міграційних процесів можна класифікувати за такими критеріями.

Залежно від характеру шкоди склади поділяють на матеріальні й формальні. До матеріальних належить склади, у яких міститься така ознака, як настання шкідливих матеріальних наслідків; описується дія, що обов'язково спричиняє шкідливі наслідки, хоча останні законом і не названі; причинний зв'язок між дією та наслідками, які настали внаслідок цієї дії чи бездіяльності.

До формальних відносять склади, в яких немає ознаки настання шкідливих матеріальних наслідків. Більшість адміністративних порушень міграційного законодавства мають формальний склад, наприклад, проживання за недійсним паспортом (ст. 197 КУпАП), прийняття паспорта в заставу (ст. 201 КУпАП). Необхідно підкреслити, що вчинення проступку, передбаченого статтею КУпАП, що містить формальний склад, нерідко тягне настання майнового збитку.

Залежно від правового статусу суб'єкта проступку їх можна поділити на ті, які вчинені громадянами України, або іноземцями, або особами без громадянства. Крім того, склади адміністративних проступків поділяються на особисті й службові залежно від того, хто є суб'єктом проступку – просто громадянин (ст. 97, 198, 202, 203 КУпАП) чи посадова особа (ст. 199, 200, 201, 204, 207 КУпАП). Для посадового проступку характерно, що протиправне діяння повинне бути скоєне через дію по службі. Посадові особи, зазначено в ст. 14 КУпАП, підлягають адміністративній відповідальності за адміністративні проступки, пов'язані з недодержанням установлених правил, забезпечення виконання яких входить до їх службових обов'язків.

Залежно від структури склади можуть бути однозначними й альтернативними. Велике практичне значення має поділ складів на однозначні й альтернативні. Наприклад, порушення прикордонного режиму або режиму у пунктах пропуску через державний кордон України – ст. 202 КУпАП; прийняття посадовими особами підприємств, установ, організацій на роботу громадян без паспортів або з недійсними паспортами – ст. 200 КУпАП; невжиття громадянами, які запросили в Україну іноземців і осіб без громадянства у приватних справах і надали їм жилу площу, заходів до забезпечення у встановленому порядку їх своєчасної реєстрації – ст. 205 КУпАП тощо.

В альтернативних складах називаються кілька варіантів ознак. Закон досить часто передбачає кілька варіантів дій, учинення яких визнається проступком. При цьому проступком вважається вчинення як однієї з описаних дій, так і кількох (або навіть усіх). Наприклад, ст. 201 КУпАП установлює відповідальність за незаконне вилучення посадовими особами

паспортів у громадян або прийняття паспортів у заставу; ст. 206 КУпАП – надання громадянами іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів, сприяння їх незаконній реєстрації, оформленню документів на проживання чи навчання, прийняттю на роботу, а також надання інших послуг на порушення встановлених правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні і правил транзитного проїзду їх через територію України; ст. 204^1 КУпАП – перетинання або спроба перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або за документами, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади, тощо.

За особливостями конструкції вони поділяються на описові і бланкетні. Описові склади цілком розкривають зміст і суть діяння, що визнається адміністративним проступком. Наприклад, прийняття паспортів у заставу (ст. 201 КУпАП); проживання громадян, зобов'язаних мати паспорт, без паспорта (ст. 197 КУпАП). Бланкетні склади вказують на те, що ознаки проступку містяться в окремо встановлених нормах і правилах. Наприклад, порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні (ст. 203 КУпАП); надання інших послуг на порушення встановлених в Україні правил транзитного проїзду іноземців та осіб без громадянства через територію України (ст. 206 КУпАП). А вказані правила містяться в інших нормативних актах, тобто стаття КУпАП відсилає нас до іншого правового акта. Структуру ж складу адміністративного проступку складають: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Окремі властивості особи не входять до складу проступку, але мають важливе значення для визначення характеру і меж відповідальності за вчинене правопорушення. Існують певні особливості застосування адміністративної відповідальності за порушення міграційного законодавства до осіб, які є спеціальними суб'єктами таких правопорушень.

Відповідно до ст. 16 КУпАП *іноземці і особи без громадянства*, які перебувають на території України, якщо вони не мають дипломатичного імунітету, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. До них може бути застосовано таке специфічне стягнення, як адміністративне видворення за межі України.

Якщо громадяни України, іноземці або особи без громадянства, які вчинили порушення міграційного законодавства, є неповнолітніми (від 16 до 18 років), їх відповідальність визначається відповідно до ст. 13, 24^1 КУпАП. До них, як правило, застосовуються заходи впливу, передбачені ст. 24^1 КУпАП. Ці заходи мають виховний характер, адміністративними стягненнями вони не визнаються, тому їх застосування не можна розглядати як реалізацію адміністративної відповідальності, хоча деякі науковці стверджують протилежне. До них належать зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого, попередження, догана або сувора догана, передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання. В окремих випадках неповнолітні віком від 16 до 18 років можуть нести адміністративну відповідальність на загальних підставах, однак і в цих випадках не виключається застосування заходів, передбачених ст. 24^1 КУпАП, якщо з урахуванням характеру вчиненого правопорушення і особи порушника до нього доцільніше застосувати саме ці заходи.

Відповідно до ст. 14 КУпАП *посадові особи* підлягають адміністративній відповідальності за недодержання правил у сфері регулювання міграційних процесів в Україні, забезпечення виконання яких входить до їх службових обов'язків. До них застосовуються більш суворі штрафні санкції порівняно з громадянами, оскільки ці особи наділені правом здійснювати юридичні дії владного характеру. Так, наприклад, ст. 202 КУпАП передбачає за порушення прикордонного режиму або режиму у пунктах пропуску через державний кордон України накладення штрафу на громадян до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб – від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Як вже було зазначено, КУпАП визнає суб'єктами адміністративного правопорушення лише фізичних осіб. Але юридичні особи можуть бути суб'єктом адміністративної відповідальності. Правове регулювання відповідальності юридичних осіб урегульовано багатьма законодавчими актами, серед яких Податковий кодекс України, Господарський кодекс України, окремі закони України («Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень» тощо).

Як відомо, юридичних осіб визнають суб'єктами правових відносин майже в усіх галузях права, за винятком тих, де це неможливо, виходячи з природи самих відносин (наприклад, у сімейному, кримінальному праві).

Адміністративна відповідальність юридичних осіб здійснюється на загальних принципах адміністративної відповідальності, має ознаки, які притаманні адміністративній відповідальності фізичних осіб. Підставою для неї є адміністративний проступок, за який передбачено адміністративні санкції; застосовується численними органами виконавчої влади і суддями (судами); характеризується оперативністю, застосовується за порушення норм інших галузей права – обслуговує їх; має особливе провадження.

Поряд із тим адміністративна відповідальність юридичних осіб має свої особливості. До адміністративної відповідальності притягають не конкретного громадянина чи посадову особу, а в цілому підприємство, установу, організацію в особі адміністрації підприємства. Найпоширенішою мірою відповідальності, що покладається на юридичних осіб, є штраф у різних формах.

Інститут адміністративної відповідальності юридичних осіб є досить складним для розуміння. Адже не існує конкретно закріплених норм у єдиному нормативно-правовому акті, що регулювали б відносини в цій сфері. Розкиданість нормативних актів, що передбачають адміністративну відповідальність юридичних осіб, знижує її роль у механізмі боротьби з адміністративними правопорушеннями.

Глави 27 та 28 Господарського кодексу України [3] (ГКУ) присвячено загальним питанням адміністративної відповідальності юридичних осіб. Відповідно до ст. 239 ГКУ органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень та у порядку, встановленому законом, можуть застосовувати до суб'єктів господарювання певне коло адміністративно-господарських санкцій, у тому числі й адміністративно-господарський штраф.

Накладення штрафів на юридичних осіб за порушення міграційного законодавства передбачається також Законом України «Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень» [4], ст. 1 якого встановлює, що «підприємства (їх об'єднання), установи, організації, фізичні особи – підприємці, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення, за невиконання обов'язку перевірити перед початком міжнародного пасажирського перевезення наявність у пасажира документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, транзиту, що призвело до перевезення чи спроби перевезення пасажира через державний кордон України без необхідних документів, несуть відповідальність у вигляді штрафу від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожного такого пасажира, але не більше двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за одне перевезення». Справи про такі правопорушення, розглядають відповідні органи охорони державного кордону України (ст. 2 зазначеного Закону). У тексті самого Закону не вказано, що це адміністративна відповідальність. Крім того, до суб'єкта правопорушення віднесено як юридичну, так і фізичну особу – підприємця. Відповідно до ст. 2 КУпАП систему законодавства про адміністративні правопорушення на сьогодні складають Кодекс України про адміністративні правопорушення і окремі законодавчі акти. Закони України про адміністративні правопорушення до включення їх у встановленому порядку до КУпАП застосовуються безпосередньо. Положення КУпАП поширюються і на адміністративні правопорушення, відповідальність за вчинення яких передбачена законами, ще не включеними до Кодексу. Тобто, склад зазначеного правопорушення (ст. 1 Закону), вчиненого фізичною особою, необхідно перенести до глави 14 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Таким чином, щоб надалі забезпечити ефективне функціонування інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб, слід встановити чіткий перелік адміністративних проступків, адміністративно-юрисдикційних органів, що здійснюють провадження у справах, а також визначити загальні правила застосування адміністративних стягнень.

Ознаки, що характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єктивну сторону і суб'єкт проступку, є основними або простими. Крім них встановлено додаткові ознаки, які підвищують ступінь суспільної шкідливості основного складу і називаються кваліфікуючими. До таких обставин належать, наприклад, повторне вчинення однорідного правопорушення (наприклад, ч. 2 ст. 200 КУпАП – порушення, допущене посадовою особою після застосування до неї протягом року заходу адміністративного стягнення за такі дії; ч. 2 ст. 204^1 КУпАП – незаконне перетинання або

спроба незаконного перетинання державного кордону України особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених ч. 1 ст. 204[1] КУпАП); вчинення правопорушення групою осіб (наприклад, ч. 2 ст. 204[1], ч. 3 ст. 206[1] КУпАП) та ін. В нормах особливої частини розділу ІІ КУпАП склади з кваліфікуючими обставинами сформульовано відразу за основними, причому основні ознаки в них, як правило, не називаються, а дається посилання на відповідну статтю або частину статті, в якій сформульовано основний склад проступку («порушення, передбачене частиною першою цієї статті ...», «ті ж дії ...» тощо). Наявність кваліфікуючих ознак завжди підвищує відповідальність за адміністративні правопорушення у сфері регулювання міграційних процесів в Україні.

Отже, склад адміністративного проступку у сфері врегулювання міграційних процесів можна визначити як сукупність специфічних об'єктивних та суб'єктивних ознак, установлених законодавством про адміністративні проступки, за якими діяння характеризується як адміністративне порушення міграційного законодавства.

Склади конкретних проступків виконують важливу функцію, оскільки вони встановлюють юридичні підстави адміністративної відповідальності і передбачають можливість застосування заходів адміністративного впливу. Вони забезпечують однакове застосування закону, правильну кваліфікацію проступків, убезпечують від необґрунтованого притягнення громадян до адміністративної відповідальності, обмежують відповідальність рамками вчиненого.

Список використаних джерел

1. Конституція України : від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 7 груд. 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10. – Редакція від 28.03.2014.

3. Господарський кодекс України : закон України від 16 січ. 2005 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, 19–20, 21–22. – Ст. 144.

4. Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень : закон України від 10 січ. 2002 р. № 2920-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2920-14. – Редакція від 18.10.2012.

5. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : закон України від 22 верес. 2011 р. № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 179.

6. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : закон України від 22 верес. 2011 р. № 3773-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17. – Редакція від 29.11.2012.

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності перевізників, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення : закон України від 2 груд. 2010 р. № 2753-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2753-17. – Редакція від 16.09.2011.

8. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : [підручник] / за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Золота миля, 2011. – 584 с.

9. Адміністративна відповідальність в Україні : [навч. посіб.] / за заг. ред. А. Т. Комзюка. – Харків : Нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 80 с.

Надійшла до редколегії 02.04.2014

САЛМАНОВА Е. Ю. АДМИНИСТРАТИВНЫЕ НАРУШЕНИЯ МИГРАЦИОННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА: ПОНЯТИЕ, ПРИЗНАКИ, ЭЛЕМЕНТЫ СОСТАВА

Определены понятие и признаки административного нарушения миграционного законодательства, структурные элементы составов миграционных административных правонарушений, особенности административной ответственности некоторых субъектов в сфере регулирования миграционных процессов в Украине.

Ключевые слова: *миграционное административное правонарушение, состав, субъект.*

SALMANOVA O. Y. ADMINISTRATIVE VIOLATIONS OF IMMIGRATION LAW: CONCEPT, FEATURES, ELEMENTS COMPOSITION

The concept and features of the administrative violation of immigration law, the structural elements of the compositions of migration of administrative offenses and also features of the administrative responsibility of some subjects regulating migration processes in Ukraine are defined.

Keywords: *migration administrative offence, composition, subject.*